

GLASNYT

Udgivet af Glashistorisk Selskab Aalborg * 1976

Nummer 78.

april 2023

37 årgang

Indhold.

Side. 3-18 En beretning om Peder Pedersen og Nordjysk Glasværk A/S

Side. 19-21 "Slibninger spøger stadig" Indslag v/ Niels Johnsen

Side. 22 Spørgsmål ang. et koboltblå sukkerfad, indslag v/ Niels Johnsen

Side. 23-25 Opfølgning på N.J. spørgsmål ang. sukkerfadet

Side. 26 Referat fra mødet onsdag den 18. januar 2023

Side. 27-30 Referat fra onsdag den 15. februar 2023

Side. 31-40 Referat fra onsdag den 15. marts 2023

GLASNYT redaktion adresse:

Glashistorisk Selskab Aalborg*1976
Sjællandsvej 15 A, 9230 Svenstrup J.

Ansvarlig redaktion:

E-mail : **gsaa1976@gmail.com**

Poul Schjelder - TLF. +45 25 39 01 46

Torben Kronow - TLF. +45 24 25 07 98

Layout: *Schjelder*

Tryk: SBO Grafisk - Støvring Bogtryk/Offset ApS

Besøg:

GSAa*1976 hjemmeside: <https://gsaa1976.dk>

Biblioteket for Dansk Glashistorie: <https://glasbib.dk>

En beretning om Peder Pedersen og Nordjysk Glasværk v/ P.S.

Div. kilde oplysninger er fra: bogen "**Danske Flasker**" - Kirkebøger - Folketællinger - Kraks Vejviser - Aalborg Stiftstidende, samt en vigtig information kilde:

En 7 siddet erindring fra 1986 af sønnen Gunnar Pedersen.

Peder Pedersen er født den 4. juni 1889 i Truust Mark, søn af ugift moder Ane Pedersen, datter af Husmand Peder Nielsen, Truust Mark.

Iflg. folketællingen af **1. februar 1906**, Aalborg amt, Fleskum herred, Nørre Tranders sogn, Vejgård by. Bopæl **Grønnegade 13**: Der fremkommer moderen Ane Larsen, som nu er gift med Otto Larsen og har fået to piger; Gerda Marie 1/4.1902 og Anne Camilla 27/9.1903 endvidere sønnen Peter Petersen 4/6.1889, Glasværks'arb.

(NB. navnet må være skrevet forkert i folketællingen)

Ifølge bogen "Danske Flasker" har P.P. stået i lære på Glasværket i Aalborg og udlært som hvidtglasmager og bouteillemager. (flaskemager)

Efter endt læretid arbejdede han nogle år i Tyskland og senere i England, bl.a. på et glasværk i Birmingham. Her havde man en lille gasfyret dagwanne, der gav Peder Pedersen ideen til at bygge et glasværk i Danmark.

jf. Vejgaard kirkebog den **2. marts 1917** her nævnes Glasmager Peder Pedersen 29 Aar og hustru Rosa Elvira Abildgaard 23 Aar og sønnen Gunnar Pedersen som var født 2. marts 1917. Bopælen var **Nørre Trandersvej**, Vejgaard, Nørre Tanders sogn, Fleskum Herred.

Næste oplysning kommer fra folketællingen **1. februar 1921**, her var adressen **Tornstedgade 3**, Peder Pedersen, Glasmager, Aalborg Glasværk, Rosa Elvira Pedersen, Husmoder, Gunnar Pedersen; Barn f. 2/3.1917 samt en logerende, Jens Chr. Hansen, (f. i Odense)(28 år) Glasmager, Aalborg Glasværk.

Folketællingen den **5. november 1924** her var bopælen **Hadsundvej 2**, Vejgaard

Omkring 1924-25 flyttede familien Pedersen til en kælderbutik med beboelse bagved, i Holbergsgade, hvor hans konen Rosa, etablerede en blomsterforretning.

Folketællingen den **5 november 1925** var adressen **Østerbro 44**, Aalborg Peder Pedersen, Husfar, Glasmager, Handelsmand og Rosa Elvira Pedersen, Husmor samt Gunnar Pedersen, barn.

Året 1926 starter Peder Pedesen **Aalborg ny Glasværk**, Østerbro 44, Aalborg.

I 1927 flytter P.P. til Bonnesensgade, til C. T. Vangs nedlagte Teglværk, her opretter han et nyt aktieselskab "**Nordjysk Glasværk a/s**" med en bestyrelse der bestod af grosserer Poul B. Bang, sagfører Vilhelm Cortes og direktør Holger Louis Heidemann. Som forretningsfører virkede ingeniør Hans Bechmann.

Mens Peder Pedersen var den egentlige leder og Hyttemester.

Familien Pedersen var nu bosat i bestyrervillaen på teglværket, hvor maskinarbejder A. Hupfeldt, af den kendte glasmagerslægt, også havde til huse.

Der blev bygget en glasovn efter alle kunstens regler og indført en halvautomatisk flaskemaskine af fabrikatet Aftergut.

Og så gik man ellers i gang med at fremstille div. flasker, så som mineralvands- og ølflasker men ogsaa Flasker til Eksportflødefabrikkerne. m.m. Samt med at løse de mange problemer og besværligheder en sådan produktion kunde frembringe.

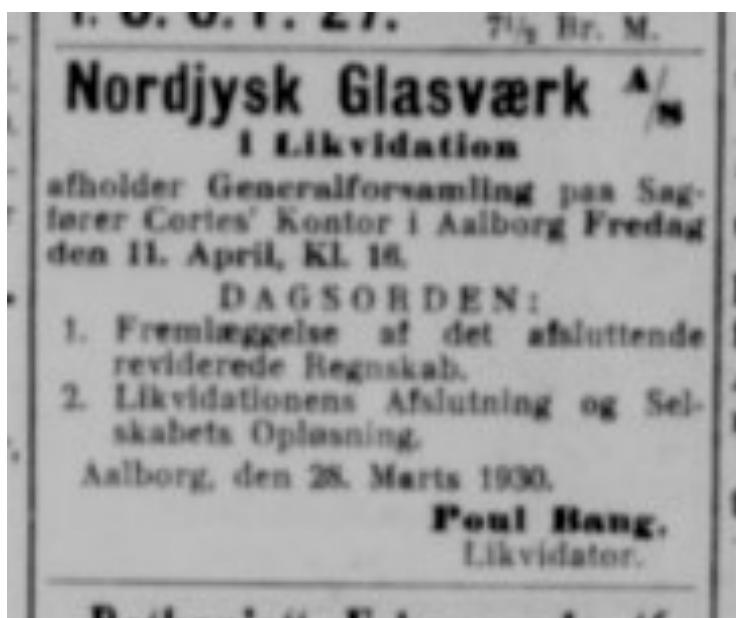
P.P. fik en uvurderlig hjælp af glasmager Hupfeldt og 3-4 glaspustere, samt fru Rosa P. m. f. til hjælp i produktionen.

Glasværket fik desværre kun en levetid på en tre år, og så var det eventyr slut for P.P..

I maj 1929 var det slut i Aalborg med at fremstille glas, P.P. rejser herefter til København.

En annonce fra den 29. marts 1930
i Aalborg Stiftstidende.

Proklameres opløsning af selskabet;
Nordjysk Glasværk A/S

Herefter forsætter jeg med sønnen Gunnar Pedersens eminente erindring om sin far Peder Pedersen og Nordjysk Glasværk A/S.

Men først bringes en artikel fra Aalborg Stiftstidende.

(P. S. afskrift fra Aalborg Stiftstidende den 21. oktober 1928, side 6, om Nordjysk Glasværk)

I 1925 frem kom der Meddelelser om, at Glasmager Peter Petersen, Holbergsgade, omgik-kes med Planer om at skabe et lille Glasværk. Det lykkedes ham ogsaa at realisere sin Idé, og han købte til Formaalet af Kommunen en Grund bag Basarbygningen paa Østerbro, hvor Nordjysk Glasværk blev til. Petersen byggede selv en Ovn og fik rejst en Skorsten, hvorefter han gik i Gang med Fabrikationen af Flasker.

Virksomheden beskæftigede til at begynde med en halv Snes Mand.

Kunder til Produktionen var der ogsaa, bl. a. lokale Mineralvandsfabriker, Urbanbryggeriet o. fl. men desværre var Resultatet ikke saa straalende som ventet, og det varede ikke længe, førend Peter Petersens Kasse var tom.

I Begyndelsen af 1926 satte han sig derfor i Forbindelse med Hr. Poul Bang (Bygningsartikler), Østerbro, idet han mente, at han nok kunde holde Driften i Gang, blot han fik noget mere Kapital

Det lykkedes da ogsaa at faa dannet et Aktieselskab, bestaaende af Poul Bang, Sagfører Cortes og Konsul Heidemann, og der blev tegnet en Kapital på 52.000 Kr.

Et Eftersyn af Glasværket viste imidlertid, at Ovnene og Maskinerne var alt for primitive og mangelfulde, og man fik Ingeniør Bechmann, Randers tilkaldt som Sagkyndig, og han indskød 25.000 Kr. Virksomheden blev derefter genoptaget med Petersen som Formand, men Beckmann blev hurtig klar over, at alt var daarligt indrettet, og han har derfor nu trukket sig tilbage, idet Ovnene lige før Pinse brød sammen, saa al Drift maatte standses.

Man laa paa det Tidspunkt med Bestillinger paa en hal Million Flasker til forskellige jyske Mineralvandsfabriker, og desuden leverede man Flasker til "Urban" i Aalborg og til De østjyske Bryggerier, der omfatter bl. a. "Ceres" i Aarhus og Bryghuset i Horsens. Desuden havde man ogsaa Bestillinger fra "Albani" i Odense. Inden Ovnene brød sammen, var der fremstillet ca. 200.000 Flasker, men mange af dem var fuld af Fejl og ganske ubrugelige

Nu søger man Statslaan.

Vil Glasværket ikke komme i Brug mere? spørger vi Hr. Poul Bang.

-- Ja, Aktiekapitalen er jo desværre gaaet, men der er ikke Tvivl om, at dersom vi faar en god moderne Ovn, saa vil Glasværket atter kunne komme i Gang og betale sig. Det sig selv, at mange Provinsbryggerier og Mineralvandsfabriker er kede af at skulle købe deres Flasker fra en Storvirksomhed, hvori deres egne Konkurrenter er interesseret.

Driften har hidtil ikke været rentabel, men Ovnene var ogsaa saa uheldig, at der til at fabrikere 2.500 Flasker medgik 600 kg Olie til Opfyringen. Med en moderne Ovn vil vi kunne fremstille 6.000 Flasker med kun 400 kg Olie. Vi har da ogsaa indenfor Aktieselskabet sat Sejlene til for at faa et Statslaan. Vi har indsendt Andragende til Handelsministeriet om et Laan paa 50.000 Kr. af den Fond, der benyttes til Støtte for nødstedte danske Industrier. Vi har talt med Folketingsmand Pinstrup og med Folketingsm. Gerhard Nielsen, der begge har lovet at tage sig velvilligt af vort Andragende.

I den sidste Tid, Glasværket var i Gang, benyttede vi en halv Snes Mand, men Arbejdsstyrken har været helt oppe paa en snes,... af vore Folk gaar de fleste desværre arbejdsløse nu. I den korte Tid, vi har drevet Glasværket som Aktieselskab, er der medgaaet ca. 50.000 Kr. alene til Arbejdslønnene, og vi haaber jo paa, at Staten vil vise os lidt Velvilje, saaledes at vi kan faa en tidssvarende Ovn. -- Har Selskabet forhandlet om et Køb? -- Ja, vi faar Stenene fra Stettiner Chamottefabrik, den Slags Sten fremstilles ikke herhjemme, men et dansk Firma vil komme til at bygge Ovnene, hvis vi i det hele taget faar noget ud af vore Bestræbelser. Nordjysk Glasværk har dog sin Mission og kan vel ogsaa virke som et Modtræk overfor den ret betydelige Import af Flasker fra Tjeckoslovakiet. Vi fabrikerede jo ikke blot Mineralvands- og Ølflasker men ogsaa Flasker til Eksportflødefabrikerne.

O v e.

Mineralvands flaske fremstillet på Nordjysk Glasværk A/S

Bonnesensgade, Aalborg

1927-1929 - Peder Pedersen - Glasmager - hyttemester

Maskinblæst mineralvandsflaske
til crown-cork mundstykke.
Leveres til URBAN i Aalborg,
samt A. Bach Nørresundby, Skjold, og Sødring.

Tekst på skulderen *Urban*.

Tekst under bunden **N.G 28**
(Nordjysk Glasværk 1928)

Udført på en halvautomatisk flaskemaskine
af fabrikatet "**Aftergut**"
hvor formsømmen på mundstykket bliver forsat
90.grader i forhold til formsømmen på korpus.
H. 207 mm.

Foto og tekst P.S.

Efterfølgende er en direkte afskrift af
Gunnar Pedersens erindring
om sin far Peder Pedersen
og Nordjysk Glasværk

(side.1) Følgende mener jeg at kunne erindre fra min tidligste barndom. Noget af det der står klarest i min erindring, fra Aalborg glasværk er de gloende åbninger i ovnen, og den mærkelige svingen rundt i luften med det rødglødende glas. I glasmagerens vaskerum, var der en egen frigjort og pjattet stemning. Jeg var meget benovet over at se alle de nøgne mænd vaske sig. Det var for mig et ukendt fænomen, der kun var vandt til zinkbalien i køkkenet. Det hjalp lidt på benovelsen, da nogle af ? en eller flere af glasmagerne, af tændstikæsker lavede små sejlskibe som de sejlede med i renderne i gulvet.

Da glasværket blev lukket, var der trange tider, og stor fattigdom. Jeg har hørt fortalt, at for at hjælpe på økonomien, lavede min far og en anden glasmagersvend glaskugler, indv. forsølvende. Glaskuglerne blev brugt til at anbringes på verandatage o. l. Disse kugler kørte de rundt på landet og solgte til landboer. Men det siges at forsølvningen ikke var stabil, kuglerne måtte bevæges jævnlige for at forsølvningen ikke skulle løbe af. (denne sag kan jeg ikke garantere for rigtigheden af, men årsagen skulle være, at kuglerne ikke var tilstrækkelig rengjorte inden forsølvningen)

?? I 1922, årstallet kan være forkert, flyttede vi ud til Lejbjerg, i det sidste rødstenshus. Huset hed kragehøj. Navnet blev lavet af en cementplade hvori der blev stukket stifter med hvide porcelænshoveder som så dannede navnet, meget imponerende for en 5 ars dreng, det er for øvrigt den grund hvor nu kommunedata ligger. Der må på en eller anden måde, være dannet et interessentskab, bestående af Peder Pedersen, gårdejer Kylliesbech, Øster Uttrup ? Petersværk, Nørresundby og jeg ved ikke om der var flere implicerede. Der blev fra Kragehøj og indad Hadsundvej bygget flere enfamiliehuse af cementsten. Jeg havde fornøjelsen af at male alle knaster i vinduerne over med shellak. Men projektet var ikke godt. Dels lå det forlangt ude, ved østenvind var der en modbydelig lugt fra destruktionsanstalten, som lå i en lavning øst for Hadsundvej. Folk der ville købe der, var dem der ikke havde penge nok til at købe for, så tvangsauktioner var i disse tider et kendt ord. Det siges, hvis jeg husker rigtig, at det først var den tredje ejer som kunne blive boende, men husene måtte trods spekulationsbyggeriet have været gode nok, de står endnu.

Der var på dette tidspunkt dette foregik, ikke vandledninger så langt ud af Hadsundvej. Men der blev ved det sydligste skel, og på det højeste punkt opstillet en vindmotor der trak en vandpumpe. Ligeledes blev der støbt en kæmpe stor vandbeholder, hvoraf det meste var gravet i jorden. (det er set med barneøjne) Jeg husker, at en mærkelig mand i dagevis travede rundt for at finde det rigtige sted, jeg rendte også rundt med en lille pilekvist. Enten manden ikke har været dygtig nok, eller pilekvisten han benyttede har været forkert, ved jeg ikke. Derimod ved jeg, at dette vandværk aldrig kom til at levere det vand der var regnet med. Vindmotor og pumpe blev leveret af Jacob Christensen, om han på dette tidspunkt var blevet selvstændig, eller var ansat hos fa. Buås eller Christiansen, Nytorv, ved jeg ikke.

Men et ved jeg, at det ikke var Jacob Christensens skyld at der ikke var vand nok. Jacob Christensen har i årene op til anden verdenskrig leveret utallige vandværker til mindre landsbyer. Pumpen var af egen konstruktion, og en efter datiden en højtydende pumpe, der hvad energi og reparationsomkostninger var lave. Firma S.C. Sørensen, havde pumpen i deres engroskatalog under navnet "JACO". Verden er lille siges der. Samme Jacob Christensen, blev siden min svigerfar. Hans søn som drev værkstedet videre under navnet Gerhardt Christensens Maskinfabrik, føres nu videre af sønnen Poul Erik Christensen, som også har arbejdet for museet.

Samtidig med byggeriet af huse, blev der forsøgt hundeavl. Der blev indkøbt et par tyske bokser, hundene fik hundesyge. Dyrslægen ordinerede snaps, medicinen virkede ikke idet hanhunden døde og hunhunden fik splæt i det ene forben, men den overlevede i mange år, idet den først døde i glasværket i Bonnesensgade. Snapsen, det der var igen gjorde god fyldest idet vi jævnlig fik besøg af en af datidens vagabonder, han hverken døde eller fik spæt deraf.

(side 2.) På østsiden af Hadsundvej var der anlagt store jordbærearaler med salg for øje. Der blev til transporten af bærrerne fra marken og til aftager i Aalborg, anskaffet aflange spånkurve i to størrelser. Jordbærrerne skulle dels sælges til handlende, og der blev entreret med en mand som skulle sørge for dette. Samtidig anskaffedes en gammel islænderhest, som det meste af sit liv havde virket som hest for en mælkevogn, hvoraf den må være blevet noget skør i hovedet, idet den forsat stoppede alle de steder hvor den var vandt til at holde. En lille fladvogn hørte med. Der var i handelen indgået en meget gammel Wanderer motorcykel med remtræk, så det er ikke til at sige hvem der gjorde den bedste handel. Dette arrangement kiksede også, idet min mor og gudmor ikke kunne overkomme plukningen, dette at der samtidig var meget regnfulde sommer same at manden der kørte jordbærrerne til Aalborg glemte at afregne gjorde hele foretagendet til en underskudsforretning.

Allerede på dette tidlige tidspunkt må glasværket have spøget, jeg husker at glasmager Hupfeldt og min far havde fået fremstillet et utal af træklodser, hvor de på spisebordet i timevis kunne sidde og bygge modeller af glasovne. Hvorfor dette står særlig klart for mig, må være fordi jeg var misundelig, tænk at have så mange byggeklodser, jeg havde kun min lille trææske med skydelåg.

Da alle Lejbjerg drømmene bristede, flyttede vi til Hadsundvej 2, det må have været i 1924. Huset var et meget lille hus der lå helt tilbage på grunden. Pengene må have været meget små, idet vi somme tider boede nedenunder, og det meste af tiden ovenpå i den mindste lejlighed jeg har set. Der var også mus i huset. Jeg mener min far i denne periode forsøgte at overleve ved handel med huse og andet. I den periode havde han en kort tid også huset Herskindsgade 2. En gang havde han i en handel fået en karusel samt et stort markedsorgel, jeg så og prøvede det i Blegkildeanlægget. Ligeledes var min far kommet i besiddelse af en gammel stor åben 7 pers. Steyer automobil. Jeg husker at den krævede megen plads, hvis gaderne var smalle skulle et sving foretages af to gange, da hjulene ikke kunne dreje nok uden at de gik mod skærmstiverne. Det var et større arrangement når der skulle køres tur, hvilket jeg kun erindrer to ture en til Kærby, og en til Århus. Min far havde kun førerbevis til motorcykel, hvorfor min onkel Aage Engelund altid var fører af vognen. Turen til Århus husker jeg delvis, først til Banegårdspladsen for at tanke op, der skete da det som var almindeligt for datidens automobiler, kardanakslen knækkede. Min far tog toget til Århus, vognen blev slæbt til mekaniker i Grønnegade i Vejgård, hvor akslen blev svejset. Ved middagstid kunne turen til Århus nu starte, med en frisk opladet akkumulator, der var nemlig ikke dynamo på motoren til opladning. Men derimod havde min far to akkumulatører, hvoraf den ene altid stod til opladning på elværket på Østerbro. Efter utallige punkteringer, dæksprængninger, sprængning af fælgkanten m.m. (dengang var der vulstdæk på biler og ikke som nu kanttrådsdæk) kom vi til Århus langt ud på natten. Vi traf ikke min far. Næste morgen startede vi igen fra Århus mod Aalborg, hvortil vi efter lige så mange uheld og reparationer kom til Aalborg, det må også have været sent, for min far var kommet tilbage og var gået i seng da vi kom. At turen blev så besværlig, var at vi kun havde tre eller fire reservehjul med fra starten. Min far var noget sur i fjæset, dels blev han vækket i sin søvn, måske havde forretningen i Århus ikke gået godt, og dels vognens problemer.

Fra Hadsundvej 2 flyttede vi til Holbergsgade. Det var en kælderbutik med beboelse bagved. Min mor åbnede en blomsterforretning, bl.a. lavede hun begravelseskranse på, bestilling, Somme tider blev jeg betroet at sætte blomster i kransene, det foregik ved at man med en syl, som nærmest var at meget spids kræmmerhus satte blomsten i den hule ende og trak sylen igennem. På første sal boede der en fin mand, hvis yndling fornøjelse det var at sidde i sit sovekammer vindu ved aftenstid, og derfra med salonriffel skyde rotter når de løb langs med skarnkasserne. Der var mange rotter.

(side 3.) Manden havde også en stor Sct. Bernhardhund som når den hoppede op af en bevirkede at man satte sig på bagen.

Da vi flyttede fra Vejgård til Holbergsgade, skiftede jeg fra Vejgård Vestre Skole, og kom til at gå en lille privatskole som lå næsten overfor forretningen i et gammelt tilbagetrukket hus, Skolebestyrerinden var i mine øjne en gammel dame, med skørter til gulvet, en af den slags der ikke går, men kører på ruller. Damens afstraffelsesmetode var rykken i håret, slå med en kno i hovedet. I slemme tilfælde skulle man lægge hånden på skolebordet så slog hun en inden i hånden med en linial. Hvis ingen af disse afstraffelsesmetoder virkede, blev den værste taget i anvendelse. Så blev man nemlig flyttet hen at sidde ved en pige se det var noget der virkede, så blev man lydig, flov og stille. En sidste tildragelse fra blomsterbutikken. Jeg var en dag blevet betroet at passe butikken mens min mor var et ærinde.

Da kom der, måske en lidt ældre pige, 8-9 år ind i butikken for at købe for 15 øre blomster til sin mor. Jeg forsøgte at overskue situationen, på bagdisken stod en krukke asters (de var vist kasseret) men i min uforstand tog jeg de pæneste af disse og lavede en buket, som i hvert fald blev pakket pænt ind. Der blev skrevet 15 øre på kasseapparatet og pengene i skuffen. Jeg var stolt. Men ak glæde blev til sorg vendt, for næppe var min mor kommet hjem igen, før der kom en særdeles vred dame som slog min fine buket ned i disken, og talte med store ord. Ud af denne alvorlige sag må jeg da være kommet, for jeg overlevede.

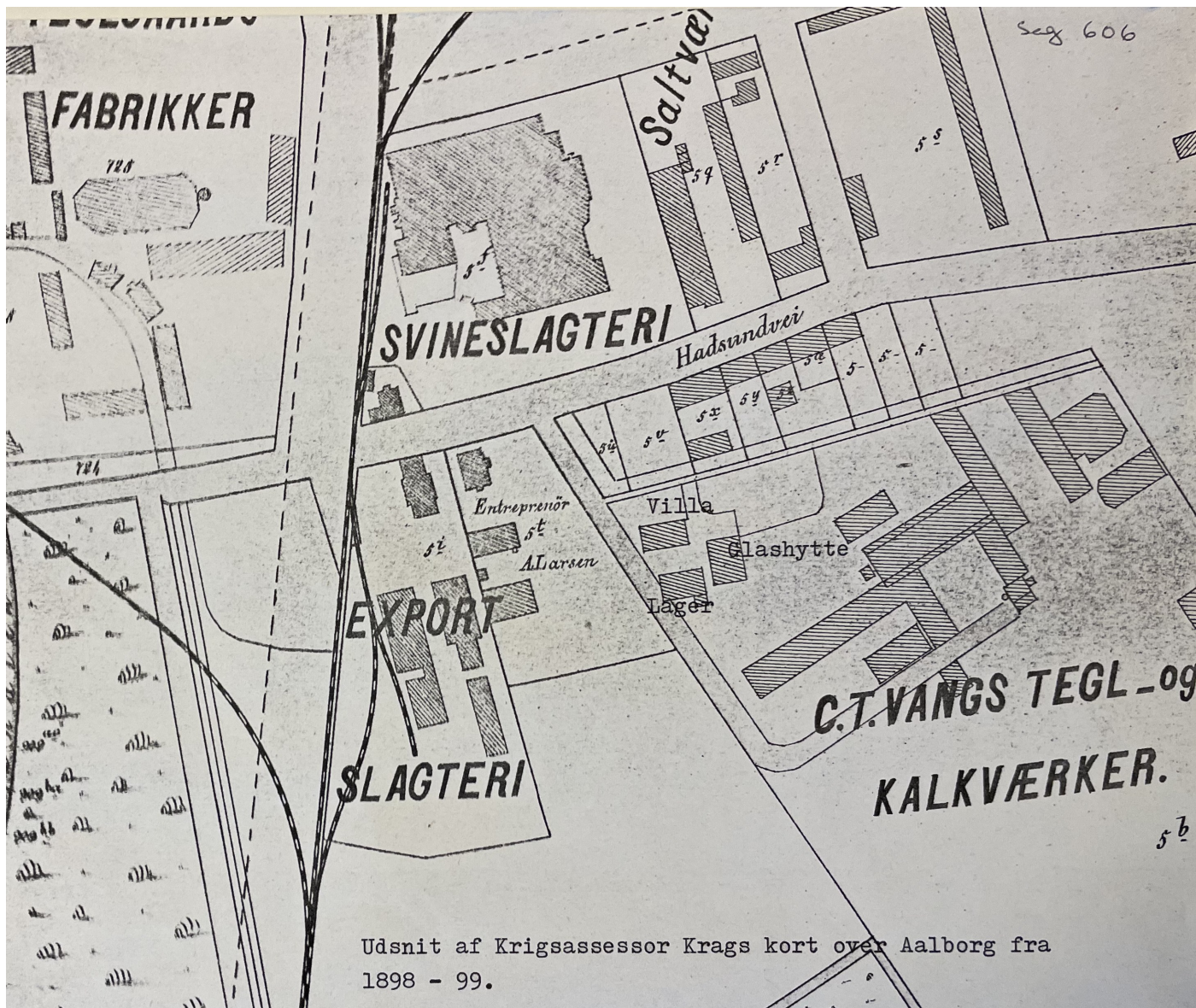
Angående min far, da erindrer jeg ikke hvad han foretog sig i denne periode, dels var der skolen, 1 klasse, hjælpe mor, samt opleve denne store verden som udfoldede sig inde i storbyen. Men et husker jeg, glasværket var stadig på tapetet.

Fra Holbergsgade flyttede vi til Bonnesensgade, det må være dette som kaldes Østerbro 44. Det var gamle forfaldne bygninger, som bestod af en villa i overstørrelse en stald og en bygning parallel med Bonnesensgade, men bag villa og stalden, denne bygning blev indrettet til glashytte. Bonnesensgade, var ikke en gade, de første få meter var brolagte, rester var en leret vej som navnlig i regnvejrperioder nærmest var ufremkommelig til fods, idet al kørsel med renovationsvogne o.l. gik den vej idet de forhenværende Lergrave blev benyttet til losseplads, Vangs sø var dengang dobbelt så stor som nu. I retningen SV. NØ. blev der tværs over Lergraven nedrammet pæle. Derud langs pælene blev der opfyldt med jord, og den veslige del blev opfyldt med renovationsaffald, og den østre del blev til den smukke sø som endnu findes.

Dette areal måtte siges, at være uden for lov og ret. Der var mange som havde, kaninburer, og enkelte andre dyr i bur, tusindvis af rotten, hasarspillere som holdt på sekseren, samt de mærkelige væsener som boede i svenskehuset, det lå nærmest der hvor nu Fynsgade går. Huslejen skulle indbetales til min far. Men den kom aldrig, nogle gange måtte jeg afsted med en kvittering, men jeg husker ikke at jeg nogensinde fik penge. Mit første indtryk af tiden i villaen, var at der ved øst enden var en hestegang, hvor en sølle gammel hest dagen lang gik i en rundkreds. Hestegangen hvorfra der førte en kraftaksel ind i laden, eller hvad bygningen nu havde været brugt til, blev fjernet. Ligeledes blev den gamle teglværksskorsten væltet en søndag morgen. En murermester kaldet skorstensbygger Pedersen byggede en endnu større skorsten til glasværket. Glasmager Hupfeldt med familie flyttede ind i villaens øverste etage. Det skal bemærkes, at glasmager Hupfeldt var en af byens dygtigste glasmagere. Peder Pedersen og Hupfeldt var gået fra byggeklodserne og i gang med selve glasværket. Hvem der murede ovnen kan jeg ikke huske, men jeg kan huske alle de trækonstruktioner som var nødvendige da overdelen af ovnen blev bygget. Glasovnen blev lagt ca. midt i huset, i den sydlige ende blev der bygget en række køleovne, som jeg mener, kunne fyres i, hver for sig. En tidligere stald blev nu lager. De færdige flasker blev nu pakket i store trækasser, som blev fremstillet på stedet.

(side 4.) Peder Pedersen og Hupfeldt arbejdede ikke måske helt i døgn drift.

Men arbejdsdagene var lange. Sønnen Artur Hupfeldt som var en ualmindelig dygtig og fingersnild maskinarbejder. Han var nærmest lidt af en opfinder. Han lavede næsten alt det mekaniske. Der blev anskaffet en lille håndsmøgelsten til få kroner, det var hans maskinværksted .

Gunner Pedersen har skrevet **Villa - Glashytte - Lager** på dette udsnit af Aalborg kortet

Bonnesensgade, C.T. Vangs Teglværk.

Gaden blev navngivet den 23. maj 1927 efter Niels Langbein Bonnesen (1867-1932)

Kilde: Spar Nord Ejendomsadministration, Østre Havnepromenade 26, 9000 Aalborg

Lad mig lige indskyde det for mig beklagelige, inden vi flyttede fra Holbergsgade, lukkede frøken Degn sin skole i Holbergsgade, og jeg blev sammen med de fleste andre unger overført til Møllers Realskole i Rantzausgade, det var en tanketorsk af mine forældre, idet jeg fagtigrøv aldrig skulle have været anbragt sammen med de overklassebørn. Men et problem var der dog alligevel, idet skoleårene i Frk. Degns og Møllers skole ikke passede sammen. Efter hvad jeg mener at kunne erindre har jeg ikke gået i anden klasse, hvis så har det været en kort tid i frk. Degns skole. Jeg ved ikke hvordan det gik til i Møllers skole kom jeg i 3 klasse.

Om selve byggeriet kan jeg mest erindre byggeriet af fabrikksskorstenen. Det var en farlig arbejdsplads, skorstensbyggeren der var en ualmindelig proper og velsoigneret mand, var overfor min barnlige spørgelyst en tålmodig, venlig og levende fortæller. Han kunne fortolke om muntre og farlige tildragelser han havde været ude for under opførelse af de høje fabrikksskorstene. Der blev indkøbt de specielle skorstensten med huller. Stenene var ikke firkantede men smalle i den ene ende, idet skorstenen skulle værre rund. Nogle af stenene var købt brugte jeg kan huske at der blev rensat og afsyret i dagevis. Min største forundring var, at murer Pedersen formåede at lave skorsten så nøjagtig rund, og samtidig lade den spidse opefter, så omgangene blev mindre samt at den ikke kom tit at hælde. Men det lykkedes, og i mine øjne var det nu en af byens flotteste skorsten, kun overgået af Ell. værkets og AXA,s skorstene.

Skorstene som måtte findes vest for Vestergade, var udenfor min verden.

Glasværket kom i gang, og med alle de børnesygdomme som nu er med noget sådant. Hupfeldt P.P. og 3-5 glaspustere, Artur Hupfeldt, medhjælper min mor m. fl. arbejdede tidlig og silde. Der blev lavet flasker til A. Bach, Nørresundby, Skjold, Sødring og Urban i Aalborg. Der blev lavet både mineralvands og ølflasker.

Nu var det sådan at ovnen var kulfyret, til at fyre og overvåge dette var der antaget en mand, men desværre skete der det, at han faldt i søvn, og så var glasskår, sand m.m. ikke smeltet til om morgenen. Så var fanden løs. Ligeledes var der vanskeligheder med køleovnene, der blev der også fyret, jeg mener med koks eller cinders. Enten blev der fyret for meget, så blev flaskerne deformeret, eller fyret for lidt, blev flaskerne skøre.

Om fremstillingen, kan der fortælles følgende. Til at begynde med var alt arbejdet med fremstillingen håndarbejde, først blæste glaspusteren flasken, den blev skilt fra piben ved at der blev holdt et stykke koldt jern imod glasset hvor der skulle skilles. Derefter blev flasken anbragt i en holder som passede om det tykke af flasken. Derefter blev der fra ovnen taget glas som blev lagt omkring hvor mundstykket skal være. Med en specialtang hvis spids passede ind i flaskehalsen, og hvor kæberne der klemtes sammen om det bløde glas, blev så mundstykket lavet.

En afbærer transportererede flaskerne fra arbejdspladsen og til køleovnene, hvor de i løbet af et halve døgn blev afkølede.

Der kunne ske det når en glasmager, mødte mandag morgen, og evt. var træt efter en fugtig søndag, lavede flaskerne skæve og der var mere glas på den ene side af mundstykkerne, end på den anden, så var den gamle Hupfeldt og P.P. ikke venlige at se og høre på.

(side 5.) Kulfyringen var meget uens, kort sagt det var noget skidt. Glasset var for koldt, og passede fyrbødelsen ikke på kunne der komme kul i glasmassen. Artur Hupfeldt og P.P. eksperimenterede med gasbrændere i kælderen under villaen. P.P. havde været i England og der fået fat i disse brændere. De blev ændret omkonstrueret så selv en Storm P. ikke ville have skammet sig derover. Men resultatet var ikke godt, selv om flammen kunne blive, jeg syntes, flere meter, men det blev ved forsøget.

Artur Hupfeldt rynkede panden, og satte tankerne i gang, og han præsterede noget som var forud for sin tid. Han konstruerede en oliebrænder, noget i retning af vore dages oliefyr. Den brænder smeltede glasset, og til en meget lavere pris end man kendte andre steder. En herre fra et Københavns glasværk kom for at se. Han komplementerede Artur Hupfeldt for det fine resultat og han var imponeret. Der blev fremskaffet en stor brugt kompressor som af en stor ell. motor blev trukket af en bred drivrem. De stod uskærmede på gulvet, det var et syn som kunne glæde drengeøjne, når jeg sammen med Kesse og Svend sad og så på den stadige strøm af elektriske gnister, der var mellem kommutator og kullene. Ligeledes blev der anskaffet en drengestor centrifugalblæser som med store pladerør blev forbundet til et eller andet, jeg ved ikke hvad. Men det må have virket, for det blev brugt til det sidste. Glasformene blev udskiftet med en mere, hensigtsmæssig og nyere model. Den var delt så flaskerne derefter blev fremstillet i to arbejds gange. Man var ikke mere afhængig af om glaspusteren var skæv eller lige.

Første del af formen var anbragt på et bordhøj stativ. Glasmageren anbragte i bunden en specieltang ?medhjælperen tog glasset ud af ovnen og lod det flyde i ned formen. Når den tilstrækkelige mængde var løbet ned, klippede glasmageren det over med en stor skræddersaks. Trådte på en pedal hvorved der gik en pig op i glasset. Nu var det udvendige af flaskehalsen og mundstykket formet. Derefter åbnedes formen, tangen anbragtes i en anden form, dog med tangen foroven, der blev lukket luft ind, den færdige flaske kunne transporteres til afkøling. Der var en afbærer med en specialformet skovl, hvori der kunne ligge 4 eller 5 flasker. Afkølingen var blevet forbedret, idet de gamle køleovne var revet ned, og erstattet af kølebane, som kørte kontinuerligt.

Kølebanen var også oliefyret, og gik fra glashytten og direkte over til flaskelageret. Tiderne var dårlige, folk var fattige. I året 27 eller 28 var årets sensation, bilen DEN BLÅ SKØNHED, den var udstillet hos autoforhandler H.H. Kjærulff. Den var malet lyseblå, i stedet for de sædvanlige sort og mørkeblå. Det var noget folk gik for at se.

Minder fra glasværket. Min far havde anskaffet en 4 cyl. Buick 1919.

Artur Hupfeldt og min far adskilte bilen, tog karosseriet af chassiset, den skulle laves fin. Det skete aldrig, men vi drenge havde karosseriet at lege i. Til sidst blev det solgt til autoophugger Indius Petersen for 7 kroner, hvad motor og undervognen blev til ved jeg ikke. Bryggeriet Urban klagede over at mineralvandsflaskerne var skøre, og ikke kunne holde trykket, om det var rigtigt, eller det var for at trykke prisen yderligere ved jeg ikke.

Men vi tre drenge havde nogen fornøjelse af det, idet fa A. Bach, Nørresundby fremstillede nogle kasser Apollinaris med ekstra høj tryk, dette var for at bevise, at flaskerne var gode nok. Da ingen brød sig om at drikke Apollinaris, fik vi drenge lov til at lege med mineralvandet. Flasken rystet, proppen af og et sandt brusebad fossede ud, vi blev ganske vist lidt våde, men sjovt var det.

Glasmager Hupfeldt, s yngste søn ? Leopold, gik altid og rodede i de store glasdynger, der samlede han patentpropperne fra, og tog gummiringen af, de der ikke var rådne solgte han efter vægt, til sodavandsfabrikant Goldstein Skjold, jeg tror endda for 50 øre pr. kg.

(side 6.) Glasdyngerne var også legeplads for vi drenge, der fandt vi mange mærkelige ting, fint formede flasker, mange cifonflasker, men hvor meget vi prøvede, kunne vi aldrig få tryk på. Kesse og Svends far var vist enkemand, og samtidig drev han en lille skibsproviante-ringsforretning på Østerbro 60, på den anden side af gaden var en tilsvarende forretning. Han forlangte af sine sønner at de skulle sidde nede ved fjorden for at holde udkik efter ankommende skibe, der var jeg tit med. Når der så var et skib i sigte, hjem og fortælle. Straks for købmanden afsted med blyant og skriveblok, det drejede sig jo om at komme først.

Det var ikke noget der hed lommepege, men havde vi skrabet 10 øre sammen så afsted til grønthandlere for at købe ribs, det var det vi fik mest af for pengene, eller hen til slagter A.P. Andersen Østerbro 58 efter en knækpølse til 5 øre, så var der glide.

Boxeren havde vi endnu, selv om forbenet spjættede og den derfor haltede kunne den dog stadig bruges til lej. Fra stalden havde vi fået en ret stor krybbe, den fik vi omdannet som en udriggerkano. Da haven som hørte til, var en del lavere en resten af grunden, var den næsten altid oversvømmet. Efter tur kunne vi tre drenge så ro og stage en lang sejltur på flere meter, som besætning var hunden og en skildpadde som hed Jacib. Vi havde også en hunkat, der skulle hele tiden hentes fiskehoveder hos fiskemanden som så skulle koges. En fordel ved Lergravene, var at det var ret nemt at drukne det alt for stort et antal killinger.

De enkelte gange P.P. og Hupfeldt, i deres fritid, tog sig tid til at lave fusk, jeg tror det var før en jul. Den ene tog en stor klump glas på sin pibe, den anden satte sin pibe imod, og begge gik baglæns mens den ene pustede. Derved frembragtes der et langt glasrør ca. 4-5 meter. En tredje mand tog to stykker jern, og holdt disse mod hver sin side af glasrøret, mens han gik langs med det, derved fremkom det to flader. Røret blev drejet en kvart omgang, og han gik nu tilbage, og lavede flader på de andre sider, derved fremkom et firkantet glasrør. De to glaspustere drejede nu rundt med deres piber, og nu blev det et snoet rør. Røret blev lagt på gulvet, og hvor det skulle deles, holdt man et vandkølet stykke jern imod, (jeg ved ikke hvad dette værktøj hedder) Hupfeldt og P.P. tog nu et sådant stykke rør holdt enden af det ind i ovnen, der blæstes nu en lille kugle, evt. blev røret bukket. Kuglen og røret blev nu dekoreret med svaner, blomster, blade m.m. Julegaverne var reddet. Selv kom jeg aldrig længere, end til at blæse kuglen, idet man skal være to om at have dekorationerne, og det var der selvsagt aldrig nogen der havde tid til. Men glas er godt og taknemligt materiale at forme og arbejde i, meget nemmere end modellervoks. Jeg tilbragte mange timer i glas-hytten med at fremstille glaskugler i alle størrelser, forme og misforme disse, sætte dem sammen to og to, sætte stilker på til arme og ben og aflange og sammentrykte, flade som flasker og vaser. Men da det aldrig kom i køleovnen, var holdbarheden ikke stor.

En anden ting som jeg lavede meget, var "Fikserglas". Det skete ved at man tog glas ud med piben, og ved at dreje den rundt kunne man få små haletudseformede glasdråber, som man lod falde ned i en spand kold vand, de som ikke gik i stykker, var de såkaldte fikserglas. Tog man et sådant i hånden, og knække den tynde spids af, gav det et smæld i hånden, og glasset var forvandlet til grus, nærmest som grov salt. Engang havde jeg en forsyning med i Møllers realskole. Jeg fik en anden elev, datter af bagermester Bech, til at forsøge det med skoleinspektør Thorp. Hun sagde han skulle holde fast, så gjorde det mindst ondt. Men han var nok nervøs og holdt for løst, for da pigen knækkede spidsen, udstødte han et hyl, og i bare befinde kastede glasgruset ud over klasseværelset. Havde han opdaget, at det var en dreng fra et mindrebemidlet hjem der var ophavsmand, var han, blevet tæsket igennem. Men en kapitalistpige skete der intet. Det skal her nævnes, at samme Thorp var en lusket undskabsfuld sadist, af en lærer at være, nu skal dertil siges, at dette fikserglas var et af de største.

(side 7.) Mange år efter, det må have været først i halvtredserne, var min kone og jeg i Tivoli for at se amatørkonkurrence. Da ser jeg på rækken foran bemeldte skoleinspektør sidde. Da for der en lille djævel i mig, jeg sagde til min kone kan du se den lille l... der sidder der, når vi går hjem, så skal få bank o.l. min kone tyssede selvfølgelig på mig, og det var også kun gas fra min side, men pludselig uden vi havde opdaget det, var han forsvundet. (hævnen er sød).

Om Artur Hupfeldt skal siges, at havde han tid var han alle tiders mand. Han var altid til at få med på en drengede. En gang havde jeg på lossepladsen fundet en gammel tromlerevolver, vist cal. 32, men uden skæfte og fjedre, men Artur H. hjalp med at fremstille en brugbar fjeder, af en knækket urfjeder, jeg tror det var nødvendigt med tre lag, for at den kunne slå patronen af. De gange vi prøvede revolveren var på tomme blikdunke i Lergraven. Vi kunne hos ? I. Chr. Pedersen, på Boulevarden købe patroner, når vi sagde det var til vores far, det var andre tider. Der er mange tildragelser og episoder fra disse tider, men lad mig slutte med dette.

Efter fiaskoen med glasværket i Bonnesensgade, flyttede vi til Østerbro nr. 60. Idiotisk nok lod mine forældre mig stadig gå i Møllers betalings-skole. For at klare skolepengene syede og reparerede min mor skolebestyrer Møllers tøj, at sige, at der flere gange også blev lukket for lys og gas, var kun helt naturligt, det var helt almindeligt dengang. Jeg tror at det var i den periode, at min far bygger, en enpersoners glasovn, i en garage hos pladejernsremskivefabrikken Nilkron i Nørresundby. Han begyndtes der at fremstille, apoteker-pilleglas til skruelåg, det var ved at blive moderne dengang. Men det kunne heller ikke give penge nok. P.P. flyttede fra byen, og tog til København, vi havde-nærmest ingen forbindelse med ham mere. Men vi hørte at han hos en restauratør var begyndt som opvaskemand. Senere begyndte han at samle og vaske flasker, det skulle efter sigende have været en efter datiden, en helt god forretning. Min bror siger, at der efter hans død var flere garager med forme til småflasker, og andet materiel. Ligeledes var der i laden på et mindre landbrug i Høje Tastrup, masser af trækasser med parfyme.- og andre småflasker

P.S. Jeg har af Tage Hupfeldt erfaret, at hans bedstefar, glasmager Hupfeldt, fik et trist endeligt, idet han omkom ved en arbejdsulykke ombord på "Store Bjørn" på Aalborg værft.

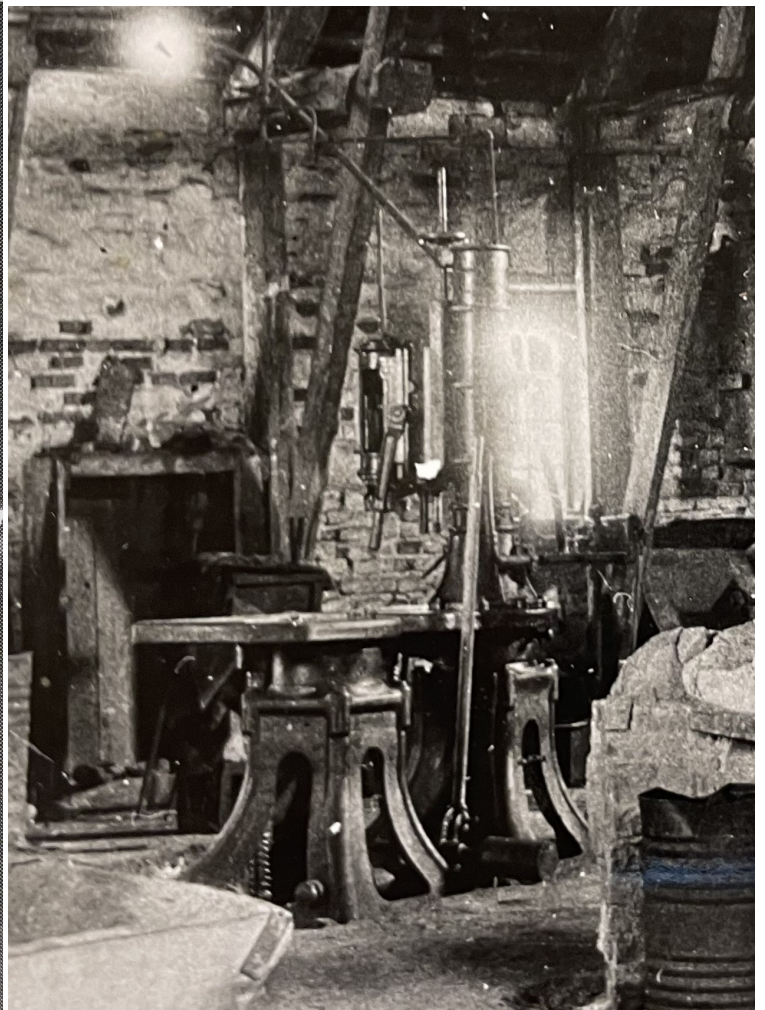
Billeder fra Nordjysk Glasværk.

Interiøret fra glasværket i Bonnesensgade til højre ses bagsiden af glasovnen.

Peder Pedersen betjener den halvautomatisk flaskemaskine

Den Halvautomatisk flaskemaskine af fabrikatet Aftergut

En afsluttende beretning om Glasmager Peder Pedersen v./P.S.

I maj 1929 var det slut i Aalborg, han rejste herefter til København, og prøvede igen at fremstille glas i det nedlagte Vester Gasværk på Nørrebro (jf. Danske Flasker)

I Kraks vejviser 1932 "Glas en gros" møder vi igen P.P.

Emballage-Glasværket v. P. Pedersen & Hj. Bistrup, Finsensvej 37, Frederiksberg
(evt. er det salg af brugte flasker som er rengjort og rensset)

Emballage-Glasværket v. P. Pedersen & Hj.
Bistrup Finsensv. 37 ☎ Gh. 7921
Glasværket v. P. Pedersen & Hj. Bistrup, Finsensvej 37, Frederiksberg, København N. 10184 & 10184

Den 21. april 1933 starter Peder Pedersen Valby Glasværk A/S [{1933-1937} -1958]

Valby Glasværk (Emballage-Glasværket)
v. P. Pedersen & Hj. Bistrup, Skelmosevej 9,
Valby

jf. Kraks 1933: glasværker.

**Valby Glasværk (Emballage-Glasværket)
v. P. Pedersen & Hj. Bistrup Skelmosev.9
Valby \$ Vb. 3236**

Den 25. januar 1937 var det slut for Peder Pedersen på Valby Glasværk

Der blev ansat en ny
direktør Wilhelm Richter
Valby Glasværk virkede frem til 1958

Den 2. juni 1958

blev selskabet erklæret konkurs .

Register-Nr. 12,410: „Valby Glasværk, A/S“, hvis Formaal er at drive Glasfabrikation og dermed beslægtet Virksomhed og Handel. Selskabet har Hovedkontor i København; dets Vedtægter er af 21. April 1933. Den tegnede Aktiekapital udgør 34,000 Kr., fordelt i Aktier paa 500 og 1000 Kr. Aktiekapitalen er fuldt indbetalt, dels kontant, dels paa anden Maade. Hvert Aktiebeløb paa 500 Kr. giver 1 Stemme. Aktierne lyder paa Navn. Salg af Aktier kan kun ske med Bestyrelsens Samtykke. Bekendtgørelse til Aktionærene sker ved anbefalet Brev. Selskabets Stiftere er: Fabrikant Peder Pedersen, St. Kongensgade 60, Bogholder Frøken Gurly Ragnhild Jensen, Hjort Lorenzengade 4, begge af København, Fabrikant Henry Adolf Lorentzen, Hvilevej 20, Hellerup, der tillige udgør Bestyrelsen. Direktion: Nævnte P. Pedersen. Selskabet tegnes af to Medlemmer af Bestyrelsen i Forening eller af et Medlem af Bestyrelsen i Forening med Direktøren; ved Afhændelse og Pantsætning af fast Ejendom af den samlede Bestyrelse. Ene-Prøkura er meddelt: Peder Pedersen.

Ejbyholm Glasværk ({1938 -1941} - 1950)

Sted: matr. 8i Ejby. Ved Brandsbjergvej og Ejby Mosevej, Glostrup Sogn

Eiby Glasværk Aktieselskab blev oprettet i 1938 på initiativ af Peter Pedersen

(jf. Kraks vejviser 1939 - 1940 - 1941)

Eiby Glasværk, Aktieselskab. Bestyrelse: Fabr. S L V Sielsen, Kbhvn. og Driftsi
P Pedersen, Ejby (Direktører) samt Ovorretssagf. C B v. Staffeldt, Holl. der i
Forn. tegner Frm. Prok.; Direktørerne hver for sig. Aktk. 48,010 Kr.*

I 1941 blev et nyt Aktieselskab dannet "Ejbyholm Glasværk Akts."

Peder Pedersen blev ved denne lejlighed udskiftet med en ny direktør Henry A. Lorentzen

Ejbyholm Glasværk Aktieselskab 1941 - 1950: (et emballage/flaske glasværk)

*Der har ca. været en snes personer ansat; så som glasblæser, anfanger, glasblander,
en ansvarlig for kølerbanen, en lagermand, et kontorbud og kontorphersonale.*

Samt lederen for hele glasværket.

Der vides ikke med sikkerhed hvad der er fremstillet på glasværket gennem tiden.

Året 1941? Her efter mangler jeg oplysning om Peder Pedersen videre skæbne og færden.

Og således slutter jeg her min beretning om Glasmager Peder Pedersen.

Poul Schjelder.

En stor tak til Signe Stidsing Hansen, Nordjyske Museer, for historiske oplysninger om P.P.

Se link: til om Valby Glasværk

<https://clausib.blogspot.com/2014/01/valby-glasvrk-skelmosevej-1940.html>

Se link: til om Ejbyholm Glasværk /Ejby Glasværk

<https://arkiv.dk/soeg?searchString=Ejbyholm%20Glasv%C3%A6rk.&ValgteArkiverIds=65>

”Slibninger spørger stadig” Indslag v/ Niels Johnsen

Torben Errboes og Niels Andersens artikel i Glasnyt nr. 76 side 16-19 om en ny type nordjysk egeløv (som jeg selv har et eksemplar af) fik mig igen til at tænke på et glas i samlingen med spidsbladet blomsterslibning.

Det blev købt for flere år siden af en søn til afdød fader, som havde en gammel glassamling.

Glasset er gråligt i satsen og faconen ligner det ene glas i artiklen. Frisen er en højredrejet, hvorfra de 4 blade udgår fra de konkave dele af linjen. Mellem bladene er slebet 6 stilke hvoraf nr. 2 og 4 er med små runde bær. Den bølgende linje og stilkene er tyndt slebet og bladene er sjustkede og nogle af dem har uslebne partier.

Da jeg købte glasset tænkte jeg på Odense eller Aalborg Glasværker, men nu kunne de øvrige nordjyske glasværker være en mulighed.

Jeg hører meget gerne nogle synspunkter og om andre har lignende glas.

På et af de store kræmmermarkeder i København har jeg købt dette hankeglas nr. 2 (HG 1853) med en modsatløbende vinløvsslibning. Dette er mig bekendt det eneste kendte

eksemplar med en blomsterslibning (de øvrige slibninger er lejligheds-slibninger af

Iserhorst). I øvrigt er det pudsigt at et decideret ølglas er forsynet med en vinløvsslibning.

Jeg modtager gerne kommentarer eller oplysning om andre lignende hankeglas.

Siden bogen Dekorerede Danske Glas udkom har jeg erhvervet en karaffel med 3-delt takket vinløv af den lodrette type fra Holmegaard. Jeg vil gerne høre om der kendes andre eksemplarer?

På mine 2 eksemplarer af vinglas nr. 12 med vinløvsslibning har jeg bemærket en forskel i slibningerne. Det ene har en normal modsatløbende slibning med normal hældning på bladene, medens bladene på det andet eksemplar har en hældning som svarer til hældningen på den tilbageløbende type og bladene er mere fligede end normalt. Kommentarer udbedes gerne.

Disse 2 vinglas med traditionelt takket vinløv har ens slibning bortset fra at det ene har en anden facon på bladene, som er kraftigt 3- delte og afrundede. Er der andre, som har denne variant ?

Aalborg Glasværk - fingret type med 4 blade ?

Det viste vinglas har 4 kraftigt 3-delte, hver især 5 fligede blade og beskrivelse af blade og druer er i overensstemmelse med teksten i Dekorerede Danske Glas side 119.

Torben Errboe har i Glasnyt nr. 59 side 5 omtalt glasset og er usikker på oprindelsen. Der står bl.a. at hverken klaserne eller klatretrådenes forløb kan vi genkende. Klaserne er som før nævnt lig dem på den fingrede type og klatretrådenes forløb må skyldes den tætte slibning, da der skal være plads til 4 blade.

Klatretrådene er kraftigere end dem på side 119, men klatretrådene på karafien på side 122 t.h. er ligeledes kraftige.

Jeg mener det er rimeligt at forudsætte at den fingret type også findes i en 4-bladet udgave.

Kommentarer udbedes!

Med venlig hilsen

Niels Johnsen

Fastnet tlf. 43 45 67 91

E-mail: nielsjohnsen@live.dk

eller til GLASNYT

E-mail: gsaa1976@gmail.com

Det koboltblå sukkerfad har jeg købt af en handlende.

Indslag v/ Niels Johnsen

H 9,5 cm.

Ø 11,5cm.

Sukkerfadet minder meget om Holmegaards sukkerfad [fig.1] nr. 5 i 1853 kataloget, men har en klippet kant og et fastblæst mønster i bunden af kummen som svarer til mønsteret i flødekande nr. 1 i samme katalog [fig. 2]

Er der andre, udover Hans Lindhard som i Glasnyt nr. 29 [Fig.3] skriver om et rødt eksemplar, som har dette sukkerfad, der i kataloget 1853 udbydes som hvide, røde og blaae, eller eventuelt flødekanden?

et billede af flødekanden Nr. 1 søges

Fig. 1

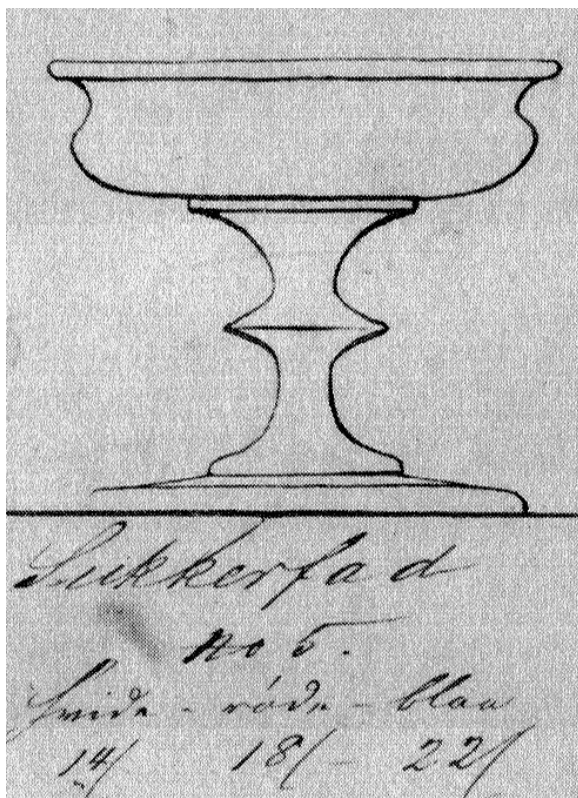

Fig. 2

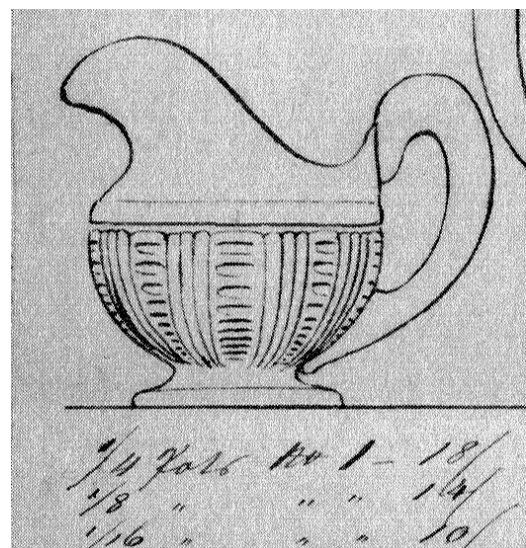

Fig. 3 Hans Lindhard tegning fra Glasnyt nr. 29 april 2002 side 12.

Jeg er ejer af Holmegaard 1853 sukkerfad nr.5 variant i rød 3/8 pot hvor flødekandens skål fastblæste optik ses i bunden af sukkerfadet, man har brugt flødekandens skål, til at drive sukkerfadet skål.

Kommentarer udbedes!

Niels Johnsen

E-mail: nielsjohnsen@live.dk

Fastnet. tlf. 43 45 67 91

eller til GLASNYT

E-mail: gsaa1976@gmail.com

GLASNYT/PS : opfølgning på spørgsmål fra Niels Johnsen om sukkerfadet fra "Holmegaard".
Bringer vi her et foto af det røde sukkerfad som er
omtalt i Glasnyt nr.29 side 12 (foto modtaget fra Hans Olaf Lindhard)

H 9,5 cm

Ø 12,2 cm

Sukkerfadet
tilhører
Hans O. Lindhard

PRIS-COURANT

Glasvarer til Huusholdningsbrug

Holmegaards Glasværks Oplag og Udsalg i Kjøbenhavn,

Nyhavn, Charl. Bld. Nr. 12.

Priserne ere med Rabat, uden Godtgjørelse for Fragt og Brøkkage.

Som en ekstra oplysning bringer vi her
udpluk fra HG priis-couranter
1853 - 1865-67-68-74-75 - 1915
om **Sukkerfade Nr. 5**

Priisfortegnelse 1853

Sukkerskaale ($\frac{3}{8}$ à $\frac{1}{2}$ Pots Indhold)	hvide	røde	blaae	
Nr. 1 (uden Fod).....	12	16	20	β pr. Stk.
Nr. 2 (med Fod)	20	24	28	" " "
Nr. 3 (med Fod og Laag)	36	40	44	" " "
Nr. 4 (med afsleben Rand).....	—	—	32 à 40	" " "
Nr. 5 (Sukkerfade)	14	18	22	" " "
Nr. 6 (runde pressede)	18	22	26	" " "
Nr. 7 (hvide pressede) uden Laag 24 β, med Laag 40 β pr. Stk.				
Nr. 8 (hvide pressede med Krave) uden Laag 28 β, med Laag 44 β pr. Stk.				

Priis-courant
juli 1865

Sukkerskaale, hvide, røde, blaa,

Nr. 1 (glatte & sribede	10 β	12 β	16 β	pr. Stk.
• 2 (med Fod)	12 β	16 β	20 β	
• 3 (med Laag)	24 β	28 β	32 β	
• 4 (afslebne, tykke) .	—	—	40 à 48 β	
• 6 (pressede).	12 β	16 β	20 β	
• 8 (. . .)	24 β			
• 5 Sukkerfade, smaa	8 β	pr. Stk. i hvide, blaae og spundne, store 14 β pr. Stk. i do do. do.		

Priis-courant.
1. august 1867
og
1. august 1868

Sukkerfade paa Fod, (hvide, blaae og spundne):

store	smaae
14 β	8 β pr. Stk.

Priis-courant,
1. januar 1874

Sukkerfade paa Fod, (hvide, blaae og spundne):

store	smaae
20 β	12 β pr. Stk.

Priis-courant,
juli 1875

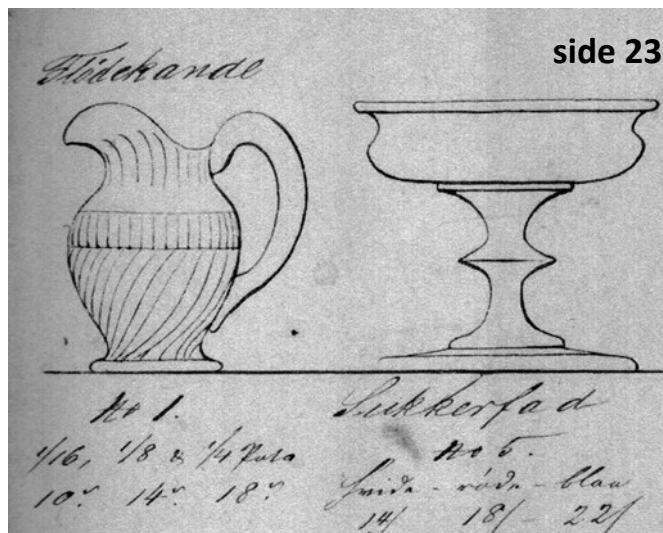
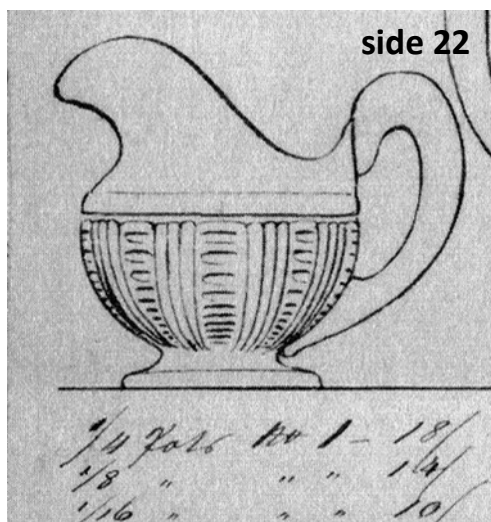
Sukkerfade paa Fod, (hvide, blaae og spundne):

store	smaae
Kr. 33.	Kr. 22., pr. 100 Stk.

Priskurant,
1. september 1915

Sukkerfade paa Fod er udgået af priskuranten i 1915

Holmegaard Priisfortegnelse 1853 & "katalog / tegninger"
 udpluk fra side 7 i Priisfortegnelse & side 22 og 23 i tegninger

Flødekander		Nr. 1				Nr. 2		Nr. 3	
		sribede og tærnedede				lave pressede		pressede med Fod	
side 7		1/16	1/8	1/4	3/16	1/4 - 3/16		3/8 Pots	
	hvide	10	14	18	16/	24/ 22		40 β pr. Stk.	
	blaae	14	18	22	20/	28 β pr. Stk.			
	røde		16/	20/	18/	24/			

HG. Priis-courant, juli 1865

Flødekander, Nr. 1 (sribede)	1/16	1/8	1/4 Pots
hvide, . . pr. Stk.	10 β	16 β	20 β
røde & blaa . . .	14 β	20 β	24 β

Det må "antages" at det er flødekanden Nr.1 på side 22 i "katalog/tegninger" og i Priisfortegnelse på side 7; der benævnes som tærnedede, der er anvendt til at fremstille et rødt sukkerfad (Nr. 5) og et sukkerfad i koboldtblå. Om det er en egentligt produktion eller det er søle/fuske vides ikke med sikkerhed.

Til sammenligning, er der her indsat et billede af et Sukkerfad Nr. 5 >>>

Sukkerfad No.5
 udbydes i størrelserne
 3/8 og 1/2 pots

Referat fra onsdag den 18. januar 2023
På Vejgård Bibliotek Hadsundvej 35, 1'sal, Vejgård, 9000 Aalborg. Mødelokale Salen
"KLUBAFTEN"

Med udlevering af årgave
??

Samt en efterfølgende spændende og interessant glassnak.

Årgaven var desværre ikke blevet klar til udlevering den 18. januar 2023, den var forsinket på grund af nogle tekniske problemer og udfordringer.

En dag i Holmegaard del 1, uden lyd

Der blev forevist en gammel film fra Holmegaard Glasværk, der blandt andet viste hvordan man indborede glasproppen til en karaffel, således at "denne prop" kun passede 100% i den indboret karaffel.

GSAa bibliotek var fremlagt til gennemsyn.

Der blev drukket kaffe og udvekslet glasviden og diskuteret frem og tilbage om det ene og andet om glas til glæde og gavn for alle de tilstedende værende medlemmer af GSAa*1976

Her lidt oplysning om årgaven 2022

Anders Tybjerg Jørgensen, Bog:

Fyens Glasværk

Som producent af belysningsglas og som underleverandør

T.K. Referat fra onsdag den 15. februar 2023

Klubaften med glasloppemarked, socialt samvær og en god glassnak.

Så er det klubaften igen.

Vi er 14 til glasloppemarked og årets glasfund.

Der er 6 sælgere af glas.

Det er Jørgen Rønnest - Tove -

Flemming - Bente - Erling Vadgaard - Torben.

Alt bliver studeret nøje, og der er god stemning.

Der bliver snakket rigtig meget både om glassene, men sikkert også om så meget andet.

Der bliver handlet lidt.

Så pakkes der igen, og kaffe og småkager fylder bordene sammen med de medbragte glas som er fundet i løbet af året.

Jørgen fortæller - - - -

Saltkarret, der er i en relativ lys blå farve er fra Fyens Glasværk. Det er ret sjældent, for ejeren har kun set 2 stk. farvede i mere end 40 år.

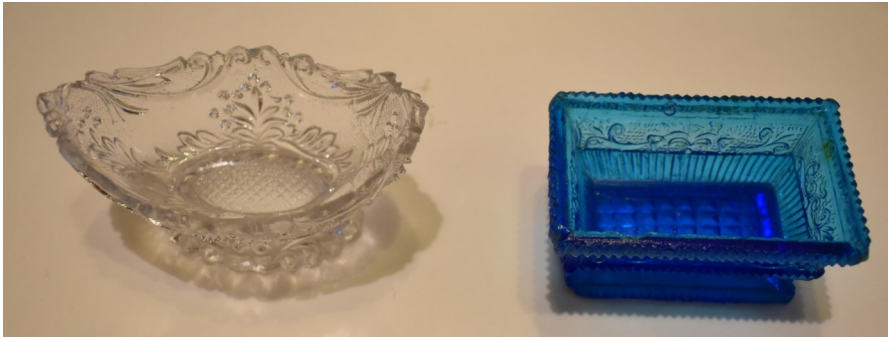
Det klare i bådform er vist i Dansk Glas som værende fra Conradsminde, men det er vist et postulat af Riismøller, for noget bevis findes ikke og der er ikke fundet skår af saltkarret i Conradsmindes tomt. Saltkarret kommer fra et bo i Nordjylland.

Karaflen med vinløvsranke er i grålig sats med 4 blade og 4 liggende drueklaser. Det kuriosa ved karaflen er, at den er forsynet med en ret primitiv "diamant" gravering i 5 rækker med følgende indskrift: Kors omgivet af perler / Frimurer symboler omgivet af 2 blomster og perler / N. Petersen med understregning / 16/2 Frederik Rex d. 7 (monogram) 63 med krusedulle understregning / Sundhed Lykke Held.

Karaflen har altså oprindeligt tilhørt en person med navnet N. Petersen, som var frimurer og som sandsynligvis har fået den som gave d. 16. februar 1863, hvilket var i Frederik d. 7 regeringsperiode.

De 2 berlinuarglas er med ens slebne blomsterranker med indskrifterne: Sophie Larsen / Aastorp / 1886 og Jacob Bergholt / Taps / 1887.

En undersøgelse i diverse arkivalier har afsløret, at Jakob Bergholt var lærer på Taps skole, der lå Aastorp og at Sophie Larsen var lærer på samme skole. Hun blev i en sen alder gift med Jacob, efter at han var blevet enkemand. Taps og Aastorp ligger som bekendt syd for Kolding og lige nord for 1920 grænsen, så området har altid været dansk. Men hvor glassene er graveret/slebet er lidt problematisk, men en nærliggende mulighed er Fyens Glasværk, for tilsyneladende er gravuren ret identisk med dette glasværks bogstavsgravurer, men andre muligheder kan tænkes, det vil fremtiden forhåbentlig vise.

Erling fortæller - - -

Medbragt var sart lyseblåt slank viol(sherry?)glas...

Sam

Danske Tulpeformede og cylinderformede toddyglas, der kendes fra Kastrup(nr.118) med ætset hjortemotiv samt gøg. Men samme type findes også med mange forskellige fuglemotiver. 3 af disse typer var medbragt. Sandsynligvis ikke danske.

Villy har et tulipanglas fra Sverige med - Poul har en lille rubinrød vase med tin og initialerne T.B. for tinsmeden.

Torben har to gamle glas med vinløv og blade, en Ålborg/Århus pokal, en stor kugle/ brev vægt fra Yerst i Silkeborg og en kopi af stor pokal fra Nøstetangen som er lavet på Hadeland i 1960erne.

Glassene bliver nøje beskrevet og diskuteret, og i det hele taget bliver det en meget hyggelig glasaften.

TAK FOR DET!

Torbens smukke krus som var med på loppemarkedet.

JFR indledte med nogle historiske fakta mht. glas produktionen på Glasværket i Aalborg og fortalte at vores viden om glasværket er begrænset, da der ikke er bevaret noget arkivmateriale fra glasværket. Eventuelt materiale gik tabt, da Aalborg Byarkiv blev bombet i 1944. Kun nogle skattelister fra 1885 og 1886 er bevaret, fordi de var udlånt på det tidspunkt. Han fortalte, at Peter Riismøllers beretning i "Arv og Eje 1957" er meget informativ, men at nogle oplysninger i bogen sikkert skyldes Riismøllers egne betragtninger/konklusioner. Fra nogle Toldlister ved vi, at der var ansat 2 slibere i 1866 (toldindberetning jan 1867), og fra en journalist fra "Dagens Nyheder", der besøgte glasværket i 1869, ved vi, at produktionen af hvide glasvarer (husholdingsglas) først begyndte for et par år siden, altså c. 1866-67, så på det tidspunkt ved man med sikkerhed, at man på glasværket begyndte at fremstille disse slebne unika varer.

De 2 slibere, der er nævnt 1866, er Anthon Römish og Julius Ferdinand Gundlach, der i øvrigt var svigerfar og svigersøn. De er nævnt i FT. 1870 og i kirkebogen for Aalborg vor Frue Sogn, hvor de begge nævnes i perioden 1868 - 1872, hvorefter de forlader Aalborg og rejser til Minden. Det kan man se i Aalborg Pasprotokol i for året 1872. De har ved afrejse følgeskab af Joseph Handjck, som de sikkert er beslægtet med, idet Gundlach har en slægtning boende i FT. 1870, med navnet Anne Handjck, som sikkert er Joseph Handjcks moder. Handjck vendte efterfølgende tilbage til Aalborg.

Slibere ved glasværket i Aalborg.

Anthon Römish og Julius Ferdinand Gundlach er med sikkerhed på glasværket i perioden 1868-1872, men har sikkert været der allerede fra året 1866. De kom fra Kastrup Glasværk, hvor de har været en kort periode.

Joseph Handjk omtales i perioden 1872 -1880, men har sandsynligvis været der tidligere. Joseph Rohrbach nævnes i perioden 1873 -1880. Han får sine 2 ældste sønner konfirmeret i Aalborg samtidig i 1873, hvilket tyder på, at det er først det år, han kommer til Aalborg, der er intet, der tyder på, at han skulle have været i Aalborg tidligere, som Riismøller skrev allerede i 1957 i "Arv & Eje". Han døde 6/11 1880 i Aalborg 47 1/2 år gammel.

Petter Johan Lindstrøm: Han har først taget ophold i Aalborg 1878, hvis man kan fæste lid til hans egen oplysning i FT. 1901, hvor han oplyser, at har haft bopæl i Aalborg siden året 1878.

Christian Jacobsen omtales i kirkebogen 1882 -1898, men flere ting tyder på, at han er ankommet før. Han er sandsynligvis ansat i stedet for Joseph Rohrbach, der døde i 1880. Han benævnes i FT. 1880 for Lyngby Glasværk som gravør. Han er udlært på Holmegaard, og rejste i 1898 til Århus Glasværk.

Jørgen havde lavet en billedserie af sine medbragte Aalborgglas, som blev vist, hvorefter man i pausen kunne tage dem i nøjere syn – rent fysisk. Det ældste glas var dateret 1867.

GLAS medbragt som omtales i foredraget.

Billederne er nummereret, men ikke fortløbende.

1. Vandglas med rosenranke (type 1) og med navnet "Johanne Julianne Beier" og bagsiden med "Zum / Geburtstage den 27.oktober / 1867". Lignende rosenranke er vist i bogen "Glas og Mennesker", hvor der er en vis dokumentation for tilhørsforholdet (1). Foto 1, 2 og 3.
2. Karaffel med rosenranke (type 2) og navnet "P. Bygum" På bagsiden er der slebet tømmerredskaber også i en rosenranke. Han er født i Nibe, var hjulmand på Conradsminde, og blev overført til Mylenberg i 1857, da Conradsminde lukkede og rejste videre til Kastrup, da Mylenberg lukkede. Muligvis var han ansat på Glasværket i Aalborg i en periode omkring 1872, i hvert fald er han på det tidspunkt fadder, da hans steddatter og svigersøn, Emilius Thegler får døbt deres første barn, for svigersønnen var ansat der i en periode, men vendte tilbage til Kastrup. De døde begge som henholdsvis glasarbejder og glasmager på Kastrup Glasværk. Hans fulde navn: Peter Behrent Herskind Bygum. Foto 6 og 7.
3. Karaffel med rosenranke (type 1) og navnet C. Schachsabel. Bagside med en graveret kronhjort (dybdegraving). Under bunden slebet "1867". Han var i FT. 1870 murer på Kastrup Glasværk og født i Weimar. Det kan ikke udelukkes, at han har været på Aalborg Glasværk i forbindelse med ovnarbejde, i hvert fald blev han senere - c. 1890 engageret til ombygning af ovn på Fyens Glasværk, men andre muligheder kan tænkes. Foto 8 og 9b.
4. Karaffel affotograferet fra bogen "Glas og Mennesker" (2): Karaffel er med vinløvsranke og navnet D. C. Rather. Bagsiden med en graveret kronhjort (dybdegraving). Diderik Conrad Rather kom til Conradsminde i 1854, og blev overflyttet til Mylenberg i 1857 og efterfølgende - i 1864 til Aalborg. Han døde i Aalborg 1871 (25.oktober). Han havde 3 sønner: Conrad Didrik Herman. Ernst Diderik Carl og Ernst Heinrich Carl August, som alle blev glasmagere. Da han døde i 1871 må hans karaffel være fremstillet før død tidspunktet, altså må sliberen være enten Römish eller Gundlach eller måske dem begge i forening. Foto 9a og 9b.

5. Glas med rosenranke (type1) med navnet J. Juul. Bagside med slebne symboler for godt helbred, velstand og musiske evner. Foto 14, 15 og 16.
6. Karaffel rosenranke (type 3), heri navnet N.C. Christensen og bagside med 4 slebne runde felter med hunde. Foto 15b, 17a og 17b.
7. Vandglas med rosenranke (type 3) med navnet "Ane Gørup". Bagside med 2 fugle. Foto 18, 19 og 20. Sliberen på dette glas og det foregående er sandsynligvis Handjk.
8. Vinglas med bladranke og navnet "O. P. Sørnsen". Den type bladranke er ikke tidligere vist i glaslitteraturen. På bagsiden er der slebet en påfugl på en skydeskive. Glasset er sandsynligvis et foreningsglas for Det broderlige Skydeselskab i Aalborg. Foto 23, 23b og 25. Et lignende glas med en anderledes ranke er vist i bogen "Glas og Mennesker" (3).
9. T oddyglas med bladranke (type 4) med initialerne: C. F. Foto 28 og 29.
10. 2 stk. punchekrus med bladranke (type 5 (den almindelige)) med inskription: "I. H. / 1875" og "Jeny / 11. mars /1877". Foto 32, 34, 36, 37 og 38.
11. Karaffel med bladranke (type 4) og P. Bertelsen. Bagside med slebet sejlskib. Foto 42,43 og 44.
12. Karaffel og 2 krus affotograferet fra "Glas og Mennesker" (4). De viste genstande har tilhørt glassliber P. J. Lindstrøm, som har foræret dem væk. Foto 45. I bogen anføres det, at det er arbejder af Lindstrøm, men det ses tydeligt, at frakturen er vidt forskellig. Det er min opfattelse, at krusene har fraktur af Lindstrøm, mens karaffel har fraktur af Rohrbach, som også har slebet karaffen. Det er også min opfattelse, at Lindstrøm har glassene, for at mindes sine gode kolleger Rohrbach og Christian Jacobsen, hvor sidst nævnte sikkert er sliberen bag decorationen på krusene.
13. Kop og underkop, begge slebne med ranker og navnet "Karen". Muligvis slebet i Århus, da randen er plansleben. Foto 48.
14. Karaffel med sleben bladranke (type 4) og inskription Peter Christensen /Gug/ Drik med appetit. Bagside med sleben hjort (flad slibning). Foto 54, 56 og 57.
15. Vandglas med hjort. Foto 60 (flad slibning).
16. Portvinsglas med slebet vinløv. Foto 61 og 62.
17. Karaffel med bladranke (type 5) og navnet E. T. Lassen / 1876. Bagside med påfugl. Foto 64, 66 og 68.
18. Karaffel affotograferet fra "Glas og Mennesker" (4). Ifølge teksten fremstillet i perioden 1890- 1911. Det viser sig dog ved en nøjere undersøgelse, at det oplyste, ikke er helt korrekt. Den her omtalte N. P. Mikkelsen er født i Komdrup sogn den 4. august 1870 og er handelsmand. Hans far er født i Nørre Kongerslev sogn og er slagter, og han hedder faktisk også N. P. Mikkelsen. Det er ikke ualmindeligt, at slægtninge i eftertiden blander tingene sammen - det der kaldes erindringsforskydning, men det er usædvanligt, at far og søn hedder det samme. Karaffen har derfor nok oprindeligt tilhørt N. P. Mikkelsen d. æ. og fremstillet i perioden 1873 -1880. Foto 69.
19. Diverse slebne og graverede jagtflasker. Foto 70 til 103.
20. Porterglas med blomsterslibning. Foto 104. Sliber er Christian Jacobsen
21. Pokalglas med ranke og båndslibning dateret 12-3-89. Foto 105. Sliber er Christian Jacobsen.
22. Ballonglas med blomsterslibning og navnet "Anine". Foto 110 og 111. Sliber er Lindstrøm.

Noter: (1) side 65 - (2) side 68 - (3) side 81 - (4) side 126
Glas og Mennesker. Jan Kock. Aalborgbogen 1986

J.F.R. FOTO:

FOTO: 1.

FOTO: 2.

FOTO: 3.

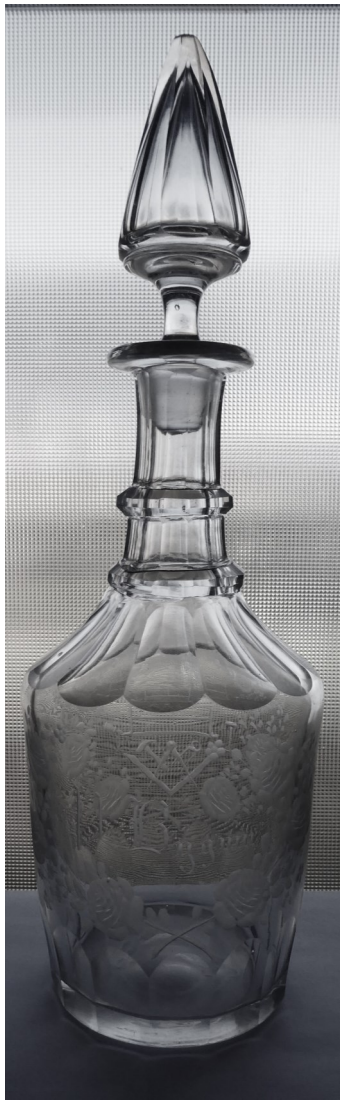

FOTO: 6. og 7.

Foto nr. 19 og 20

FOTO: nr. 23. og 25

FOTO: nr. 32

FOTO: nr. 34

FOTO: nr. 70, 72, 74, 76, 78, 82, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 17.stk.

FOTO: nr. 104

FOTO: nr. 105

FOTO: nr. 112

Medlemmerne opfordres til at medbringe glas med slibninger på .
Som antages! at være fra Glasværket i Aalborg

Her vises 9 eksempler af de glas som medlemmerne havde medbragt.

